

Asia: VN/36516/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Itä-Suomen elinvoimakeskuksen lausunto

1. Lausunnon pääviesti

Itä-Suomen elinvoimakeskus (Elinvoimakeskus) kiittää mahdollisuudesta lausua ehdotuksesta. Esitysluonnoksen tavoitteena on metsitystä tukemalla lisätä metsäpinta-alaa, vahvistaa hiilinieluja ja varastoja sekä vähentää kasvihuonekaasupäästöjä metsityskohteilla ilman, että luonnon monimuotoisuus heikkenee. Ehdotettu metsitystukijärjestelmä koskee niin sanottujen joutoalueiden metsittämistä. Joutoalueilla tarkoitetaan esimerkiksi maatalouskäytöstä poistuneita peltoja ja tuotannosta poistuneita turvetuotantoalueita. Esitysluonnoksen mukaan vuosittain metsitettävä pinta ala on arviolta noin 3 000 hehtaaria.

Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskuksen tarvitsema työpanos liittyisi lausuntojen antamiseen. Lausunnoissa otettaisiin kantaa hakemuksen tukikelpoisuuteen tässä laissa määrättyihin seikkoihin perustuen ja niiden sisältö sitoisi metsäkeskusta tukipäätöstä tehdessään. Lausunnoissa olisi otettava

kantaa laajaan asiakokonaisuuteen, ja ne vaatisivat myös tapauskohtaisen harkinnan perusteella tehtäviä maastokäyntejä kesäaikana. Lupa- ja valvontavirastossa ja elinvoimakeskuksessa lausuntomenettelystä syntyvien kustannusten on arvioitu alustavasti olevan yhteensä 300 000 euroa vuodessa ja tästä noin kolmasosa kohdistuisi elinvoimakeskukselle ja kaksi kolmasosaa lupa- ja valvontavirastolle.

6. Toimeenpanon kannalta keskeiset huomiot

Lakiesityksen mukaan sekä Lupa- ja Valvontaviraston että elinvoimakeskuksen tulee ottaa lausunnossa kantaa siihen, ettei metsityksellä heikennetä luonnon monimuotoisuutta, eikä olennaisesti vaikeuteta avoimen maaseutumaiseman säilyttämistä eikä alueidenkäyttölaissa (132/1999) tarkoitettujen kaavojen

toteuttamista (6 §:n 1 momentin kohdat 3 ja 4). Koska viranomaisilla ei tosiasiaassa ole resursseja tehdä metsitystukilausuntoihin liittyviä maastonselvityksiä ja lausuntopyyntöjä tulee todennäköisesti myös talvi- ja syyskaudella, vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen arvioidaan lähtökohtaisesti olemassa olevien

paikkatietoaineistojen (luontotyyppi- ja lajitiedot) perusteella. Samat paikkatietoaineistot ovat sekä Lupa- ja valvontaviraston että elinvoimakeskusten käytettävissä, joten toimintamalli esitettyssä muodossa tulisi johtamaan päällekkäisen työn tekemiseen. Myös vaikutusten arvioiminen maisema-alueisiin tai kaavoitukseen pohjautuu olemassa olevien aineistoihin ja selvityksiin. Kaavoituksen osalta on huomioitava, että esim. tietoa meneillään olevista kaavahankkeista ei löydy elinvoimakeskuksista, koska kuntien kanssa käytävät kaavaneuvottelut ovat Lupa- ja valvontaviraston tehtävää.

Hallituksen esityksen 1. sivulla todetaan, että lakimuutoksen tavoitteena on lausuntomenettelyjen keventäminen. Kuitenkin lakiluonnoksessa esitetään Lupa- ja valvontavirastolle ja elinvoimakeskuksille päällekkäistä tehtäviä. Itä-Suomen elinvoimakeskus katsoo, että lausunnon antaminen lakiluonnoksen 6

§:n 1 momentin kohdista 3-4 tulee kokonaisuudessaan keskittää Lupa- ja valvontavirastolle. Koska lausunnon antamiseen liittyy osittain lain valvontaa, ei tehtävää voida osoittaa vain elinvoimakeskuksille. Lisäksi on huomioitava, että valtakunnallisena virastona Lupa- ja valvontavirastolla on huomattavasti

suuremmat resurssit ja laajempi asiantuntemus vaikutusten arvioimiseen. Elinvoimakeskus pitää hyvänä säätelyn yhdenmukaistamista rahoituslain kanssa. Samoin 5§:n 2 ja 3 momentissa määriteltävä maatalousmaan määritelmän täsmentäminen aktiivisessa maataloustuotannon käytössä olevan maan määritelmä sekä pienten, alle 1 hehtaarin heikkotuottoisten kohteiden poistaminen on elinvoimakeskuksen näkökulmasta tarkoituksenmukainen. Tämä toteuttaa

osaltaan myös lausunto- ja viranomaismenettelyn keventämistavoitetta. Uudistuksessa huomioidaan, että EU:n maatalouspolitiikan näkökulmasta ruoantuotannossa olevat tai ympäristöarvoiltaan merkittävät alat ovat tunnistettavissa Ruokaviraston hallinnoimasta peltolohkokisteristä.

Hallituksen esityksessä on tuotu esiin, että turvemaiden metsitys saattaa vaatia sekä kuivatusta eli käytännössä ojituksia, ja lannoituksia. Sekä ojituksilla että lannoituksilla voi olla vesistövaikutuksia ravinne- ja kiintoainekuormituksen lisääntyessä. Vesistövaikutusten huomioiminen on jäänyt lakiesityksessä puutteelliseksi. Metsitystuen myöntämisen edellytyksenä tulisi olla se, ettei metsitystuella toteutettavilla toimenpiteillä vaikeuteta vesienhoidon tavoitteita. Turvemaille

kohdistuvassa hakemukselta tulisi edellyttää esim. selvitystä siitä, millaisilla vesiensuojeluratkaisuilla vesistökuormitusta on tarkoitus minimoida.

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Asian on esitellyt luonnonsuojeluasiantuntija Lauri Puhakainen ja ratkaissut osastopäällikkö

Juha Kaipainen.

Puhakainen Lauri
Etelä-Savon ELY